

Табенская Ю. В.

Черновицкий торгово-экономический институт
Киевского национального торгово-экономического университета

ИДЕНТИФИКАЦИЯ РИСКОВ КАК ЭЛЕМЕНТ ГОСУДАРСТВЕННОГО ВНУТРЕННЕГО ФИНАНСОВОГО КОНТРОЛЯ ТАМОЖЕННЫХ ОРГАНОВ

Резюме

Исследованы подходы к идентификации рисков внутреннего контроля таможенных органов, основы формирования системы внутреннего финансового контроля центральных органов исполнительной власти.

Ключевые слова: государственный финансовый контроль, внутренний контроль, аудит эффективности использования бюджетных средств.

Tabenska J. V.

Chernivtsi Trade and Economics Institute
Kyiv National Trade and Economic University

THE HAZARDS' IDENTIFICATION AS A PART OF STATE INTERNAL FINANCIAL CONTROL OF CUSTOM SERVICES

Summary

Improved approaches to systematization of functions of internal control and audit of customs authorities, methodological principles of formation of the system of internal financial control central authorities.

Key words: state financial control, internal control, audit efficiency of budgetary funds.

УДК 336.144(072)

Титарчук І. М.

Національний університет біоресурсів і природокористування України

НАПРЯМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ СИСТЕМИ БЮДЖЕТНОГО ПЛАНУВАННЯ В УКРАЇНІ

Стаття присвячена обґрунтуванню напрямів удосконалення бюджетного планування. Досліджено сучасний механізм бюджетного планування в Україні, виокремлено основні проблемні питання у цій сфері. Запропоновано шляхи оптимізації бюджетних процесів шляхом модернізації бюджетного планування.

Ключові слова: бюджет, модернізація, бюджетне планування, бюджетний процес, концепція реформування місцевого самоврядування.

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. В сучасних умовах економічного розвитку, що характеризується обмеженістю фінансових ресурсів, які держава здатна спрямувати на економічне зростання, особливої актуальності набувають питання вдосконалення процесу бюджетного планування та програмно-цільового методу формування бюджету. Модернізація бюджетного планування дозволить посилити важелі бюджетної політики як інструмента підвищення ефективності використання бюджетних коштів.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблематикою даного питання займалися такі зарубіжні вчені: Дж.М. Кейнс, А.В. Паретто, П. Самуельсон, Дж. Стігліц, В. Танзі; серед українських вчених слід відмітити наукові роботи В. Андрущенко, О. Василика, І. Луніної, О. Молдован, В. Опаріна, Ю. Пасічника, А. Соколовської, В. Федосова, І. Чугунова та інших.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Водночас обмеженість бюджетних ресурсів та їх неефективне витрачання, збільшення касового розриву між надходженням та використанням фінансових ресурсів держави, невиконання завдань бюджетної реформи актуалізують необхідність удосконалення бюджетного процесу з використанням новітніх інформаційних та інших технологій.

З огляду на це, мета даної статті полягає у висвітленні сучасних методів бюджетного планування та обґрунтування можливих шляхів модернізації бюджетного процесу та загальної оптимізації фінансових потоків бюджету.

Виклад основного матеріалу. Зараз термін модернізація використовується практично у всіх областях діяльності людини, означаючи удосконалення, поліпшення якогось процесу, сфери діяльності і т.д. Суть модернізації – оновлення або створення нових інституцій, що формують умови для перетворення міжлюдських стосунків у сфері політичних, правових, економічних, суспільних відносин на сучасних засадах визнання принципів демократії, верховенства права та прав людини, ринкової економіки, соціальної держави, усталених міжнародних норм співіснування країн. В сфері бюджетотворення під модернізацією розуміють проведення прикладних досліджень задля оновлення засобів, що використовуються в бюджетному процесі, на основі найсучасніших технологій, що супроводжується проникненням новітніх розробок науки та техніки у бюджетну сферу.

Сутність бюджетного планування полягає у централізованому розподілі і перерозподілі у процесі складання і виконання бюджету сукупного суспільного продукту і НД по всіх ланках бюджетної системи і по всіх видах фінансових планів на

основі державного плану соціально-економічного розвитку України. Тобто це комплекс організаційно-технічних, методичних заходів з визначення доходів і видатків бюджетів на всіх стадіях бюджетного процесу. Види бюджетного планування наведені на рис. 1.

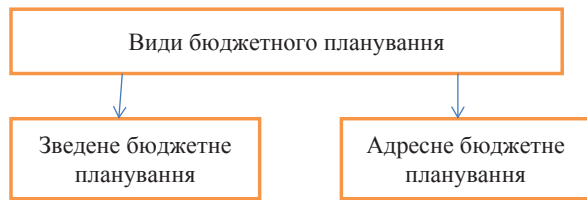

Рис. 1. Види бюджетного планування в Україні

При зведеному бюджетному плануванні виконуються комплексні розрахунки за макроекономічними показниками. Адресне планування направлене на встановлення конкретних зв'язків бюджету з усіма фінансовими планами.

Основними завданнями бюджетного планування є:

- забезпечення необхідних макроекономічних пропорцій розвитку держави;
- виявлення реальних джерел надходжень за усіма напрямками та всіма платниками податків та зборів по всіх бюджетних рівнях;
- ефективність розподілення за напрямками та між регіонами бюджетних видатків;
- сприяння найбільш ефективного використання бюджетних коштів галузями народного господарства;
- забезпечення мінімального рівня соціальних потреб;
- утворення необхідних соціальних резервів, які використовуються на планові й позапланові заходи;
- передбачення в системі здійснення бюджетних платежів можливості прозорого бюджетного контролю.

Попри значні досягнення у формуванні багатьох важливих складових бюджетної системи, система бюджетного прогнозування та планування традиційно характеризується комплексом фундаментальних проблем.

В Україні відсутній чіткий зв'язок між державним та бюджетним плануванням. Це призводить до того, що програми соціально-економічного розвитку держави приймаються безвідносно до бюджетних можливостей, а бюджетне планування досить часто не враховує пріоритети соціально-економічної політики, які відображені у державних програмах. Більш того, уряд затверджує потенційно досить перспективні державні програми, проте фінансуванню підлягатимуть лише ті, що включені до бюджетних програм, які зафіксовані у законі України про державний бюджет на відповідний рік. Розрив між державним і бюджетним плануванням знижує ефективність і результативність економічної політики держави [1].

Станом на сьогоднішній день більшість розвинених країн світу перейшли на середньо – та довгострокове фінансове планування на всіх рівнях бюджетної системи. Наприклад, у Російській Федерації у 2004 р. проведено реформу бюджетного процесу, за допомогою якої здійснено перехід на 3-річне бюджетування з чітко узгодженими напрямками здійснення видатків державних і місцевих бюджетів [4]. Згідно з Бюджетним ко-

дексом України, показники проекту Державного бюджету України на бюджетний період, що настає за плановим, ґрунтуються на індикативних прогнозних показниках Державного бюджету України на наступні за плановим два бюджетні періоди (включаючи індикативні прогнозні показники за бюджетними програмами, які забезпечують протягом декількох років виконання інвестиційних програм (проектів), у тому числі тих, що здійснюються із залученням державою кредитів (позик) від іноземних держав, банків і міжнародних фінансових організацій) [1]. Але фактично середньострокове планування носить суто декларативний характер через відсутність методології формування середньострокових показників планування бюджету. На рівні ж місцевих бюджетів в Україні воно практично не застосовується.

Також існує значний розрив між бюджетним прогнозуванням та плануванням (особливо середньостроковим) на різних рівнях державного управління. Якщо у західних країнах прогнозування лежить в основі планування, то в Україні [7]:

а) у короткостроковій перспективі прогнозування досить часто підпорядковане бюджетному плануванню, а не навпаки. Прикладом негативних наслідків такого підходу може бути державний бюджет 2009 року, коли для виконання плану фінансування бюджетних видатків був затверджений надмірно оптимістичний макроекономічний прогноз, що у кінцевому підсумку сформувало низку системних проблем в економіці;

б) у середньо- та довгостроковій перспективі прогнозування носить декларативний характер і не містить значної практичної цінності для розробників програмних документів соціально-економічного розвитку, оскільки прогнозні показники на середньострокову перспективу переглядаються у досить широкому діапазоні і тому не є реальними орієнтирами.

Характерною специфікою бюджетного процесу в сучасних умовах є систематичне порушення бюджетної дисципліни. Аналізуючи деякі стадії бюджетного процесу в Україні (підготовка проекту бюджету, розгляд та ухвалення проекту бюджету Верховною Радою України), можна констатувати факт недотримання термінів ухвалення бюджету Верховною Радою України. Навіть у разі формального своєчасного першого подання проекту терміни розгляду і прийняття бюджету виходили за законодавчо встановлені строки (табл. 1). Наприклад, бюджет 2014 року був прийнятий без головування, за 4 хвилини і без обговорення.

Закон про Державний бюджет України слід вважати прийнятим несвоечасно у разі, якщо його прийнято після 1 грудня року, який передувє плановому, тобто року, в якому він має регулювати формування, розподіл та використання фінансів. Таке твердження впливає із ч. 5 ст. 44 Бюджетного кодексу України, де зазначено, що Закон про Державний бюджет України приймається Верховною Радою України до 1 грудня року, що передувє плановому. Як бачимо з табл. 1, в сучасних умовах часто відбуваються порушення цієї норми. Незважаючи на такий досвід, законодавством не передбачено фактично ніякої відповідальності Верховної Ради України за таке прострочення. Крім того, вже прийняті бюджети неодноразово піддавались процедури секвестрування. Зокрема, 27 березня 2014 року Верховною Радою було здійснено секвестр Державного бюджету на 2014 рік [5]. Відповідно до внесених змін, доходи держбюджету в 2014 р. зменшено на 5,6%, видатки на

Таблиця 1

Фактичні дати бюджетного процесу в Україні*

Бюджетний рік	Подання проекту державного бюджету до Верховної Ради України	Ухвалення Закону України «Про Державний бюджет України»
2000	15 вересня 1999 р.	17 лютого 2000 р.
2001	15 вересня 2000 р.	7 грудня 2000 р.
2002	19 вересня 2001 р.	20 грудня 2001 р.
2003	14 вересня 2002 р.	26 грудня 2002 р.
2004	9 вересня 2003 р.	27 листопада 2003 р.
2005	14 вересня 2004 р.	23 грудня 2004 р.
2006	14 вересня 2005 р.	20 грудня 2005 р.
2007	21 вересня 2006 р.	19 грудня 2006 р.
2008	Н/д	28 грудня 2007 р.
2009	Н/д	26 грудня 2008 р.
2010	23 квітня 2010 р.	27 квітня 2010 р.
2011	14 грудня 2010 р.	23 грудня 2010 р.
2012	15 вересня 2011 р.	06 грудня 2011 р.
2013	3 грудня 2012 р.	04 грудня 2012 р.
2014	16 січня 2014 р. (друге читання)	16 січня 2014 р.

5,5% – до 436,8 млрд грн., граничний обсяг дефіциту зменшено на 4,1%.

Це свідчить про те, що програмно-цільовий метод бюджетного планування застосовується з некоректно обраною системою показників результативності. Систематично бюджетна резолюція дисонує зі змістом розробленого бюджету, хоча мала б бути концептуальним документом, що визначає пріоритети бюджетного планування.

За досліджуваний період головні показники бюджету демонстрували в динаміці зростання (табл. 2), а дефіцит бюджету перебував на рівні 3,6% від ВВП, що теж у межах допустимої норми, хоча чи враховано у цій цифрі проблеми Пенсійного фонду і НАК «Нафтогаз», сказати важко.

Як свідчать дані табл. 2, розмір валового внутрішнього продукту України у 2009 році його становив 913,3 млрд. грн., а у 2010 році ВВП зріс до 1083 млрд. грн. або на 19,7%. Зростання цього показника продовжилось також і у 2011 та 2012 рр. У 2013 та 2014 році динаміка надходжень у зведений бюджет України також свідчить про зростання (рис. 2).

Але, за даними Міжнародного валютного фонду, державні доходи бюджету 2013 року становлять близько 42% від ВВП країни. Це вище, ніж у середньому в Європі, де цей показник становить 40%, і значно вище, ніж середньосвітова частка держдоходів у ВВП – 32%. такий високий показник державного перерозподілу аномальний навіть на пострадянському просторі. У найближчій за

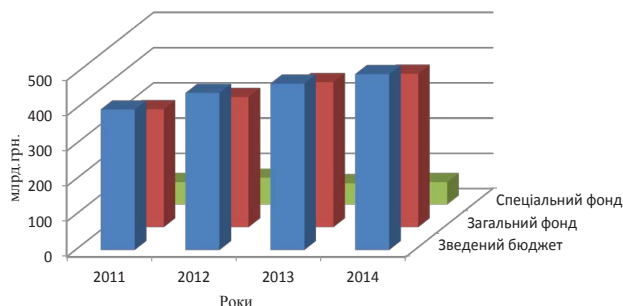

Рис. 2. Динаміка надходжень у зведеному бюджеті України (2013 р. позначено із затвердженими змінами) [6]

його рівнем до нас європейській пострадянській країні – Білорусі – держдоходи не перевищують 40% від ВВП – тобто середньоевропейського рівня. У середньому ж європейські пострадянські країни перерозподіляють через державні бюджети менш як 35% свого ВВП.

Для такої слабозвиненої держави, як Україна, настільки високий рівень частки держдоходів у ВВП абсолютно не характерний. Серед групи країн, позначених Світовим банком як Lower middle income, Україна (якщо не брати до розгляду низку малих тихоокеанських островів) посідає за цим показником друге місце після Республіки Конго. Середній же рівень перерозподілу ВВП через бюджет у цих країнах майже удвічі нижчий, ніж у нас – 26%.

За останніми прогнозами Мінекономрозвитку номінальний ВВП України на кінець 2014 року може становити 1524,2 млрд грн., хоча також існують розрахунки за якими ця цифра дорівнює 1574,3 млрд грн. МВФ прогнозує номінальний ВВП України в розмірі 1486 млрд гривень – це на 167 млрд менше за бюджетний прогноз у 1653 млрд гривень. Економічне зростання в Україні сьогодні являється нестійким. Світова економіка, від стану якої воно залежить, теж має багато проблем. Тому фактичні показники ВВП України можуть бути іншими ніж заплановані.

За підсумками січня-березня 2014 року, дефіцит загального фонду держбюджету, якщо порівняти з аналогічним періодом 2013-го, знизився на 37,9% – до 4,4 млрд грн.

З табл. 3 ми бачимо, що загальна сума доходів зведеного бюджету України за I квартал 2014 року збільшилася на 5312,5 млн. грн., або на 5% порівняно з аналогічним періодом минулого року. Державний бюджет України отримав 88803,2 млн. грн., що на 5014,0 млн. грн., або на 6% більше 2013 року.

Таблиця 2

Показники виконання зведеного бюджету України

Показники	Роки								Зміна 2012/2005, +/-
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	
ВВП (у фактичних цінах), млрд. грн.	441,4	544,1	720,7	948,0	913,3	1082,6	1302,1	1408,9	967,5
Зведений бюджет млрд. грн.: доходи	134,2	171,8	219,9	297,9	273,0	314,5	398,5	445,5	311,3
видатки	141,7	175,3	226,0	309,2	307,4	377,8	416,8	492,4	350,7
дефіцит	-7,8	-3,7	-7,7	-14,1	-37,3	-64,7	-23,0	-50,8	+43
Частка у ВВП, %									
доходів	30,4	31,6	30,5	31,4	29,9	29,1	30,6	31,6	x
видатків	32,1	32,3	42,9	32,6	33,7	34,9	32,0	34,9	x
дефіциту	1,8	0,7	1,1	1,5	0,4	5,9	1,8	3,6	

Таблиця 3
Доходи бюджетів України у 1 кварталі, млн. грн.

Показник	2013	2014	Динаміка 2014/2013, %
Доходи зведеного бюджету	106895,6	112208,1	105
Доходи Державного бюджету, в т.ч.:	83789,2	88803,2	106
загальний фонд	71882,7	78375,9	109
спеціальний фонд	11906,5	10427,3	87,6

В цілому зведений бюджет за I квартал 2014 року виконано із профіцитом у сумі 496,9 млн. гривень. Дефіцит державного бюджету за I квартал 2014 року становив 4094,2 млн. гривень, що відповідає 6,0% відсотка річного показника, затвердженого Верховною Радою України законом про бюджет зі змінами від 27.03.2014 року (річний показник – 68564,3 млн. гривень).

Позитивними моментами у рамках бюджетної реформи є те, що уряд реалізував низку додаткових заходів, спрямованих на оптимізацію бюджетного планування [7]:

- зменшено кількість бюджетних програм і головних розпорядників бюджетних коштів. Законом України «Про Державний бюджет України на 2012 рік» кількість бюджетних програм, що фінансуються та кредитуються з державного бюджету, було зменшено з 921 у 2011 році до 581 у 2012 році, кількість головних розпорядників бюджетних коштів – з 96 у 2011 році до 82 у 2012 році;

- підвищено ефективність використання програмно-цільового методу бюджетування. Міністерство фінансів України прийняло низку важливих нормативних актів з метою підвищення ефективності складання та оцінки ефективності бюджетних програм. Було оптимізовано та регламентовано використання результативних показників при складанні паспортів бюджетних програм і формуванні на їхній основі бюджетних запитів. Крім того, для здійснення оцінки ефективності бюджетних програм Міністерством фінансів України було затверджено відповідні Методичні рекомендації, згідно якими головні розпорядники бюджетних коштів отримали можливість аналізувати бюджетні програми та обирати з них найефективніші;

- розпочато процес поширення використання програмно-цільового методу (ПЦМ) на місцеві бюджети.

Але навіть після впровадження цих заходів та прийняття нового Бюджетного кодексу ситуація суттєво не змінилася. У цьому контексті необхідним є впровадження в Україні низки нових кроків щодо продовження бюджетної реформи, які пришвидшать позитивні зміни у системі бюджетного планування.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Проведене дослідження дозволило сформулювати наступні висновки. Світова криза, недосконале законодавство, нестабільна політична ситуація у країні призвели у 2007-2009 роках до суттєвого економічного спаду, високої інфляції, невиконання показників бюджету. Позитивними зрушеннями у 2010 році стали прийняття на розгляд нових Бюджетного та Податкового кодексів.

Західні країни в останнє десятиліття зробили вже нові кроки, впровадивши інноваційні інструменти бюджетування і прогнозування. Користуючись їхнім досвідом, одним із шляхів модернізації бюджетного планування може бути запровадження системи типу E-Budget та удосконалення наявних комп'ютерних програм для ведення обліку та казначейського обслуговування бюджетних процесів. Це дозволить зменшити ймовірність виникнення помилок при бюджетному плануванні через вплив «людського фактору» і зменшити накладні та адміністративні витрати на обслуговування бюджетного процесу. Також така система дозволяє планувати та коригувати робити доходу та видаткову частину бюджету, а також контролювати залишки бюджетного бюджету.

Крім цього, слід активніше використовувати програмно-цільовий метод, зміст якого полягає у тому, що розпорядники отримують кошти не просто для фінансування своєї діяльності, а на досягнення конкретних результатів, які зафіксовані у відповідній бюджетній програмі, власне на реалізацію якої вони отримали кошти. Бюджетний кодекс визначає сутність цього інструменту, його складові (бюджетні програми, відповідальні виконавці бюджетних програм, паспорти і результативні показники бюджетних програм) та базові вимоги до них.

У подальшій перспективі слід активно впровадити систему середньострокового бюджетного прогнозування. Відповідно до статті 21 нового Бюджетного кодексу Міністерство фінансів України за участю Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, Національного банку України, а також головних розпорядників коштів державного бюджету складає прогноз державного бюджету на наступні за плановим два бюджетні періоди, який ґрунтується на Програмі діяльності уряду, прогнозних та програмних документах економічного та соціального розвитку, державних цільових програмах. Особливо важливим є те, що середньострокове бюджетне прогнозування впроваджується на рівні головних розпорядників бюджетних коштів. Завдяки цьому останні отримують можливість донести до уряду свої довгострокові пріоритети, а уряд – ефективніше планувати видатки. Для посилення відповідальності головних розпорядників слід застосовувати бюджетний контроль.

Список літератури:

1. Бюджетний кодекс України / Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2010. – № 50-51, с. 572 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
2. Дехтяр Н.А. Порівняльна характеристика принципів реалізації бюджетної політики країн ЄС та України в частині формування державних видатків // Дехтяр Н.А., Боярко І.М., Дейнека О.В. / Бізнесінформ. – № 8. – 2013. – С. 45-50.
3. Кадырова М.Б. Особенности модернизации системы бюджетного планирования в республике Казахстан // Кадырова М.Б. / *Vieloji politika ir administravimas*. 2011, Т. 10, №. 2, р. 197-211.
4. Просяник Н.В. Роль державного управління видатками бюджетів у розвитку міського комплексу: зарубіжний досвід // Бізнесінформ. – № 6. – 2013 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.business-inform.net/pdf/2013/6_0/13_17.pdf
5. Секвестр економії і 4,5% дефіциту [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://forbes.ua/ua/nation/1367849-sekvestr-rezhim-ekonomiyi-i-45-deficitum>.
6. Виконання держбюджету: фискальний прорив і боргова яма [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://forbes.ua/ua/nation/1370969-vikonannya-derzhbyudzhetu-fiskalnij-proriv-i-borgova-yama>.
7. Молдован О.О. Що до оптимізації процесів бюджетного прогнозування та планування в Україні. Аналітична записка [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua/articles/1089/>.

Титарчук І. Н.

Національний університет біоресурсів і природопольовання України

НАПРАВЛЕННЯ МОДЕРНИЗАЦІЇ СИСТЕМИ БЮДЖЕТНОГО ПЛАНУВАННЯ В УКРАЇНІ

Резюме

Стаття посвячена обґрунтуванню напрямків удосконалення бюджетного планування. Исследован сучасний механізм бюджетного планування в Україні, виділені основні проблемні питання в цій сфері. Предложено шляхи оптимізації бюджетних процесів через модернізацію бюджетного планування.

Ключевые слова: бюджет, модернізація, бюджетне планування, бюджетний процес, концепція реформування місцевого самоуправління.

Tytarchuk I. N.

National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine

THE WAYS OF MODERNIZATION OF BUDGET PLANNING IN UKRAINE

Summary

The article is devoted to the rationale of improving budget planning. The modern mechanism budgeting in Ukraine, singled out the main problems in this area. The ways of optimizing the budget process by modernizing budgeting.

Key words: budget, modernization, budget planning, budget process, the concept of local government reform.

УДК [336.563:061.2] (477)

Ткачук І. Я.

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

ВПРОВАДЖЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ПРИНЦИПІВ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСУВАННЯ УКРАЇНСЬКИМИ ГРОМАДСЬКИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ

Обґрунтовано недостатність фінансового забезпечення діяльності громадських організацій України. Визначено необхідність застосування в Україні європейських принципів державного фінансування. Проаналізовано стан виконання даних принципів у сучасних умовах. Запропоновано напрями реформування даного виду фінансування громадських організацій.

Ключові слова: громадська організація, фінансове забезпечення, державне фінансування, принципи державного фінансування, компакти.

Постановка проблеми. Ефективне функціонування та якісне надання послуг громадськими організаціями в значній мірі залежать від державної політики у сфері підтримки і розвитку громадянського суспільства, яка включає і фінансову підтримку. На жаль, вітчизняна практика не свідчить про достатність останньої. Так, бюджет пересічної організації громадянського суспільства (ОГС) у розвинених країнах світу в гривневому еквіваленті рівний 560-670 тис. грн. [1], в той час, як в Україні цей показник складає всього 23,17 тис. грн. в розрахунку на одну громадську організацію (серед тих, центральні органи яких прозвітували органам статистики про свою діяльність та діяльність підпорядкованих їм місцевих осередків усіх рівнів) [2]. Причому частка державного фінансування у бюджеті європейської ОГС знаходиться в межах від 35% до 75% [3], українські ж організації за підсумками 2012 р. мали у своєму бюджеті всього 7,87% державних коштів [2]. Така ситуація не сприяє розвитку громадянського суспільства, тому сьогодні в контексті євро інтеграційних процесів, доцільно запровадити якісно нову систему державної підтримки громадського сектору, яка б ґрунтувалася на європейських принципах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемам фінансування громадських організацій як елементу державних фінансів приділялося багато уваги вітчизняними науковцями. Так, аналіз їх

окремих елементів знаходимо у працях О. Віннікова, В. Гайця, А. Колодія, С. Кириченка, В. Коваленка, С. Москвіна, С. Обушного, В. Примуша, О. Солонтая, В. Сосєдової, А. Ткачука та інших. Крім того, проводилися і дослідження можливості реформування національного законодавства, яке регулює діяльність громадських організацій в напрямку кращих європейських традицій, Українським незалежним центром політичних досліджень (УНЦПД), Європейським центром некомерційного права (ЄЦНК), координатором проектів ОБСЄ в Україні, а також вітчизняними соціологами та політологами.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Однак, незважаючи на внесок вище згаданих науковців та організацій, реалізація європейських традицій здається сьогодні неможливою. Причина криється в особливостях існуючої системи державного фінансування діяльності та розвитку громадських організацій. Детальне дослідження впливу останньої на впровадження в практику європейських принципів державного фінансування є необхідним для вироблення якісно нової та ефективної національної політики сприяння розвитку громадянського суспільства України.

Мета статті. Метою роботи є виявлення проблем впровадження європейських принципів державного фінансування організацій громадянського суспільства в українську практику та формулювання пропозицій щодо їх подолання.